

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี

นิตพร บุญหนัก

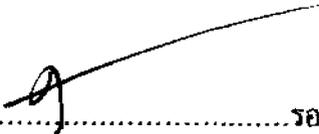
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต
การทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เสนอโดยนางสาวนิคพร บุญหนัก
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

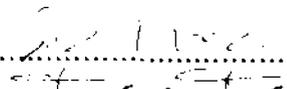

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(ดร.เจลิมชัย หาญกล้า)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา)


.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม สยงกุล)


.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม สยังกุล
ชื่อนักศึกษา	นิตพร บุญหนัก
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน ขนาดโรงเรียน วิทยฐานะ ขนาดครอบครัว และเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 359 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane') เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.937 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี อยู่ในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 2) ความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม 4) ด้านสภาพการทำงาน 5) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล 6) ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 7) ด้านความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน 8) ด้านค่าตอบแทน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ และ กลุ่มโรงเรียน

ขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน วิทยฐานะ ขนาดครอบครัว เวลาที่ใช้ในเดินทางมาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title Factors Affecting Teachers' Quality of Life under Saraburi
 Educational Service Area Office

Thesis Advisors Asst. Prof. Dr. Sanae Sukkeha
 Asst. Prof. Nikom Sayungkhoon

Name Nittaporn Bunnak

Concentration Educational Administration

Academic Year 2010

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study factors affecting teachers' quality of life under Saraburi Educational Service Area Office and 2) compare factors when the teachers were classified into gender, age, marital status, education, number of working year, monthly income, school size, academic rank, family size and traveling time to their school. The sample drawn a simple random sampling and determined with Yamane formula was 359 teachers under Saraburi Educational Service Area Office during the academic year of 2010. The instrument used in this research was a questionnaire to a reliability of 0.937. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Scheffe's method.

The results showed that:

1. in overall, the factors affecting teachers' quality of life were rated at a high level. Their mean values were ranged in descending order as follows: 1) work-life balance, 2) career growth and security, 3) participation and social acceptance, 4) work status, 5) personal ability development, 6) work that benefits a society, 7) democratic work and 8) remuneration.

2. individually considered, factors were different at a significance level of .05 when they were classified with school size. Small schools had different opinion from big schools and median schools had different opinion from big schools. However, when they were classified with gender, age, marital status, education, number of working year, monthly income, academic rank, family size and travelling time to their school, they had same opinion.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ สุขเคหา ประธานกรรมการที่ปรึกษาและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม สยงกุล กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ จนประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชา การบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ ย่อนไสว ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า และดร.เนติ เฉลยวาเรศ ที่ได้ช่วยเหลือ ให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณครูปฏิบัติการสอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบุพการีทั้งสองท่าน ที่ได้อบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังแนวคิดที่ดี ทางการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว พี่ๆและเพื่อนๆทุกคนที่เป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือดูแลและห่วงใย จึงทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในด้านการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้ที่สนใจในด้านการศึกษาทุกท่าน

นิตพร บุญหนัก

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศนุญผลการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับครู.....	10
ความหมายของครู.....	10
ความสำคัญของครู.....	11
บทบาทของครู.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	18
ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	18
ความสำคัญของคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	19
องค์ประกอบเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน.....	21
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู.....	25
ด้านค่าตอบแทน.....	25
ด้านสภาพการทำงาน.....	31
ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล.....	38

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน.....	44
ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม.....	49
ด้านความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน.....	55
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิต กับการทำงาน.....	59
ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม.....	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71
งานวิจัยในประเทศ.....	71
งานวิจัยต่างประเทศ.....	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	116
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	116
สมมติฐานในการวิจัย.....	116
วิธีดำเนินการวิจัย	116
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	117
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
สรุปผลการวิจัย.....	118

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	128
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	144
ภาคผนวก ข ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	151
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม.....	157
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย...	159
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำ วิทยานิพนธ์.....	162
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	165

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	การสุ่มตัวอย่างครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี	77
ตาราง 2	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	85
ตาราง 3	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านค่าตอบแทน	88
ตาราง 4	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านสภาพการทำงาน.....	89
ตาราง 5	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล.....	90
ตาราง 6	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน.....	91
ตาราง 7	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม	92
ตาราง 8	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน.....	93
ตาราง 9	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	94
ตาราง 10	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม.....	95
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี โดยรวม.....	96
ตาราง 12	การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามเพศ.....	97
ตาราง 13	การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามอายุ	97
ตาราง 14	การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	99
ตาราง 15	การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกระดับการศึกษา.....	100

	หน้า
ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี จำแนกตามอายุการ ทำงาน.....	101
ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้านค่าตอบแทน จำแนกตามอายุการทำงาน.....	102
ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี จำแนกตามรายได้ต่อ เดือน.....	103
ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้าน ค่าตอบแทน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	104
ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	105
ตาราง 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้าน ค่าตอบแทน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	106
ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้านสภาพการ ทำงาน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	107
ตาราง 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้านการพัฒนา ความสามารถของบุคคล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	108
ตาราง 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี ด้านความ สมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	108
ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี จำแนกตาม วิทยฐานะ.....	108

	หน้า	
ตาราง 26	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านค่าตอบแทน จำแนกตามวิทยฐานะ.....	110
ตาราง 27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ด้านการพัฒนา ความสามารถของบุคคล จำแนกตามวิทยฐานะ.....	111
ตาราง 28	การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลต่อต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามขนาด ครอบครัว.....	111
ตาราง 29	การวิเคราะห์ความแปรปรวน ปัจจัยที่ส่งผลต่อต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามเวลาที่ใช้ใน การเดินทางมาโรงเรียน.....	113
ตาราง 30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ปัจจัยที่ส่งผลต่อต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี จำแนกตามเวลา ที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในการ ทำงาน.....	114

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี